

ראויה – פרק א'

אני לא זוכרת את סבתא-פוקס, הייתי עדין פתק בכותל כשהיא נפטרה. תמיד כשמדברים עליה הקמטים של אמא מעמיקים קצת, ונראים כמו סוגריים על הפנים שלה, והעיניים שלה כועסות, אני יודעת אפילו בלי לראות.

אני גם לא זוכרת את הוויכוחים שהיו בין אבא לאמא לגבי השם שלי. הייתי בת שלושה ימים, הנכדה הראשונה שנולדה אחרי הפטירה שלה. אבל בסוף קראו לי דבורה פוקס, ממש כמוה.

אני אפילו לא זוכרת את כל הפעמים שבהן אמא תיקנה, בחדות, את כל מי שהעז לקרוא לי דבורה, פשוט כי היו איזה מיליון פעמים כאלה. "דבורה" היא היתה מתיזה, כאילו כועסת. כועסת על סבתא פוקס, ועלי.

תמיד אהבתי להסתכל בתמונות שלה מהחתונה של אבא ואמא. אני לא דומה לה בכלל, אבל אם מסתכלים חזק בעיניים שלה, בתמונה שבה היא מצולמת מקרוב, רואים את הנצנוצים של הזהב בתוך החום, בדיוק כמו שיש לי. אף פעם לא ראיתי באמיתי צבע עיניים של אף אחד, רק בתמונות ישנות. בדור של סבתא אנשים, גם משלנו, הלכו עם עדשות שקופות. חבל שהיום זה כבר אסור. תמיד רציתי לדעת אם יש עוד אנשים בעולם עם פרורים מזהב בתוך העיניים.

כל החיים רציתי לשאול על העניין הזה של המבטים. למה בעצם אסור להסתכל למישהו אחר בעיניים? למה חייבים להרכיב עדשות מגע כהות כל הזמן? אבל לא היה לי את מי. אף פעם אף אחד לא אמר בפירוש, אבל זה היה משהו שלא מדברים עליו.

יום אחד נהייתי ממש סקרנית, הסתכלתי באנציקלופדיה הישנה בבית של סבתא פרידמן. היה כתוב שם "קשר עין הוא סוג של תקשורת בלתי מילולית שבה שני אנשים מביטים זה בעיני זה. הוא משמש להעברת רגשות באופן בלתי מילולי. על קשר עין ישנן מגבלות חוקיות ותרבותיות עוד מימי קדם. ברוב החברות יש איסור על יצירת קשר עין שלא במסגרת נישואים וכן על יצירתו שלא בהסכמה והדבר נחשב עברה מוסרית וחוקית חמורה." לא ממש הבנתי את הקשר לתרבותיות, שזה כמו לאכול בנימוס, אבל לא יכולתי לשאול אף אחד. שמעתי פסיעות מהמסדרון והחזרתי את האנציקלופדיה למדף, לפני שיתפסו אותי.

כשהייתי בכיתה ח' חברה סיפרה לי בסוד שכשמתחתנים – מותר להסתכל בעיניים של מי שהתחתנת אתו. מותר גם ללכת לידו בלי עדשות. לא האמנתי לה, לא הבנתי למה היא מדברת על זה בכלל. מאז לא דיברתי על זה עם אף אחד, רק דמיינתי לי עם עצמי אילו עיניים יהיו לבעלי, ואם הוא יאהב את הנצנוצים שלי, מזהב.

כשהייתי בכיתה ח' חברה סיפרה לי בסוד שכשמתחתנים – מותר להסתכל בעיניים של מי שהתחתנת אתו. מותר גם ללכת לידו בלי עדשות. לא האמנתי לה, לא הבנתי למה היא מדברת על זה בכלל.

לא חשבתי שהוא לא יראה אותם בכלל.

*

ירדנו מקו 52 ישירות לתוך לועו של המבול. שלוימי ניסה להגיד לי משהו, תוך שהוא נאבק ברוח, בגשם ובמטריה השחורה.

"מה?" צעקתי אליו, נמלטת אל מתחת לסככה של התחנה, הרוח נחלשה קצת. "אני לא שומעת אותך."

"אמרתי שחבל שלא לקחנו מונית. זה פשוט סכנת נפשות ללכת עכשו ברחוב."

"מה שבטוח – זה סכנת נפשות לסופגניות שלי. לא נראה לי שהן תשרודנה עד הבית של סבתא שלך. ואני לא יכולה לבוא בלי כלום לערב לביבות." יום שלם השקעתי בסופגניות המיני המשרטטות ששכנו להן בנחת בשקית שבידי.

"תביאי, אני אחזיק אותן, המטריה שלי יותר גדולה, ומה שבטוח – המגפיים שלי יותר יציבים משלך." הוא זרק מבט נוזף, שוב, אל העקבים של המגפיים החדשים שלי.

"אני לא מבין למה קוראים לזה מגפיים, צריך לקרוא לזה אביזרי אופנה לחורף, לא לשימוש בגשם," חיקיתי אותו. צחקנו. נשמנו עמוק, וצללנו אל הבריכה שבחוף.

בכניסה לרחוב נעצרנו. מאז כיתה י"א נמנעתי בכלל מלהגיע לרחוב הזה, או לאזור שלו. הר נוף באופן כללי הפכה להיות יעד-לא-מועדף ועשיתי כל מה שאפשר כדי להמנע מלהגיע אליה. אחרי שהתחתנו גיליתי שסבא וסבתא ליינער גרים בתוכי לוע הארי, ושחייבים ללכת לבקר אותם פעם בחודש לפחות. שקלתי להציע להם לעבור דירה, אבל היה נראה לי שאישה שעדיין משתמשת באותם מצעים ומפיות תחרה מהתחונה שלה עצמה ועד היום – לא תשוש לעבור דירה סתם ככה, כי הנכד שלה התחתן עם בחורה שלא מוכנה להכנס לרחוב שלה.

בתחילה הצעתי לו לעשות סיבוב, לראות קצת את השכונה, ולהגיע אל הבניין מכיוון אחר. אחרי שהוא מיצה את חווית "הר נוף מזוית שלא הכרת" נאלצתי להגיד לו: אני לא מסוגלת ללכת ברחוב הזה. נקודה. הוא הרים גבה, אבל ברשימת הרגישויות שלי שסיבכו את חיי – הסיבוב הרגלי הנוסף באמת היה זניח. במזג האויר הנוכחי הרשימה התהפכה. כל צעד נוסף שפסענו בגשם הגדיל את ההסתברות שאחד משנינו, לפחות, יחטוף דלקת ריאות.

"דבור", הוא צעק אלי, מנסה למנוע מהמטריה שלו להתהפך, "נלך עכשו דרך פה."

"אני לא יכולה", קראתי אליו דרך הגשם.

"את לא נורמלית. כל פסיעה מיותרת בגשם הזה היא סכנה." הוא המשיך ללכת. הרוח חטפה את האויר מהריאות שלי. הגשם הטביע לי את הצעקה. התקרבלתי עמוק יותר בתוך המעיל ונכנסתי לרחוב. למרות שלא היה נראה שזה אפשרי בכלל – הגשם התגבר. לא הצלחתי לראות לאן אני הולכת. עצרתי את נשימתי והלכתי אחרי שלוימי, יודעת שאם רק אקפיד ללכת ממש אחריו – אגיע למקום הנכון. כבר ראינו את הבניין של סבתא ליינער מעבר לסיבוב, כשברק ורעם התפוצצו ממש מעלינו. הרמתי את הראש, מנסה למצוא לי אוויר. מונית נעצרה ליד הבניין. אישה גבוהה יצאה ממנה. דרך מסך הגשם היא הסתכלה עלי. סדרה של רעמי משנה התפוצצו לי בתוך הראש, ופתאום מצאתי את עצמי רצה. בלי לראות לאן. בגשם השוטף. התיק נשמט, המטריה התהפכה ועפה לי מהיד. הייתי רטובה כולי, מגשם, ומזיעה. למרות המגפיים שלוימי הצליח להשיג אותי רק אחרי כמה בניינים.

"דבור", הוא ניווט אותי אל הכניסה של הבניין הסמוך, והסתכל עלי המום. "מה קרה?"

נצמדתי לקיר, רועדת. לא הצלחתי לענות. הבטן שלי התהפכה, שוב ושוב, מאיימת עלי בגלים של בחילה. העיניים שלי יצרו מבול משלהן, לא הצלחתי לעצור אותו. אפילו שאסור. ניסיתי להפעיל נוהל-בכי, כל הדברים שאת יכולה לעשות כדי לא לבכות בפומבי. נשכתי את הלחי הפנימית שלי, הציפורניים שלי חרצו ירחים דקים בכפות הידיים. נשמתי עמוק, פנימה והחוצה. שום דבר לא עזר. רק רציתי ללכת משם. להתרחק. התחלתי לצאת מהבניין.

"חכי רגע." שלוימי השיג אותי, הפעם בפסיעה אחת. "את לא יכולה לצאת ככה לרחוב. אולי נחכה פה עד שתרגעי?"

הקירות של הלובי התכווצו סביבי, סגרו עלי. הפסקתי לנשום. נשענתי על תיבות הדואר, הרגליים שלי רועדות תחת. אולי הפעם זה לא סתם, אולי הפעם אני אמות. שלוימי נבהל.

"אני מצטער, דבור, בואי." הוא הוביל אותי החוצה מהבניין, החוצה מהרחוב. הלכתי אחריו בעיוורון, לא מעזה להסתכל סביבי.

"פה זה בסדר?" הוא שאל אותי כשהתרחקנו מספיק והרחוב לא נראה לעין. הנהנתי, קצרת נשימה. הרחוב היה שומם, אף אחד לא ראה שבכיתי. הוא הניח בידי את ידית המטריה שלו. האצבעות שלו תיזזו על מקשי הפלאפון.

"אמא? אני מצטער, תגידי גם לסבתא. אנחנו לא נגיע. ממש בדרך אליכם, כנראה בגלל הגשם, הלכתי בחוסר זהירות. נראה לי ששברתי פה משהו."

"אמא? אני מצטער, תגידי גם לסבתא. אנחנו לא נגיע. ממש בדרך אליכם, כנראה בגלל הגשם, הלכתי בחוסר זהירות. נראה לי ששברתי פה משהו."

עמדנו מתחת למטריה, רועדים כל אחד מסיבותיו.

מבול הדאגה של שלוימי הרטיב אותי ביחד עם המבול שבחוף, רציתי ששניהם ייפסקו. הייתי מוצפת, ספוגה כל כך. לא נשאר מקום לעוד מים, אבל המשכתי להרטב.

הגשם נרגע קצת עכשו, ירד בנחת, כאילו מבקש סליחה על מה שעשה. עמדתי שם, עדיין מתחת למטריה השחורה, משקיפה על יער ירושלים מתמלא במים והופך נחלים-נחלים. מורידה גשם משל עצמי שנקווה לרגלי בשלולית. מים נטפו ממני – מהפאה, מהפנים, זולגים על העורף ומחלחלים לאורך הגב. שלוימי ניסה בקדחתנות למצוא מונית. השילוב של ערב חנוכה ומזג האויר הפך את המטלה הזו למאתגרת במיוחד. 'בוא ניסע באוטובוס, או נלך ברגל', רציתי להגיד לו. לא הצלחתי. לא הצלחתי גם לעמוד. משהו תסס בתוכי. התחלתי ללכת קדימה. להתרחק.

"לאן את הולכת? את לא בסדר. אני רוצה שתגיעי כמה שיותר מהר הביתה, תעשי מקלחת חמה. תתייבשי."

‘אבל בוא נלך מפה בינתיים,’ שתקתי, ‘אני לא יכולה לעמוד על המקום.’ המשכתי ללכת וללכת וללכת, כאילו מישו הצמיד מנוע מזמזם וטורדני לכפות רגלי. שלוימי הלך אחרי, עדיין מנסה למצוא מונית.

הלכתי. כאילו אין עולם, וערב לביבות, ושמלה רטובה, ומגפים מתנדנדים שמוציאים מים בכל פסיעה. בתחילת רחוב כנפי נשרים שלוימי התייאש מלהשיג מונית וניסה להדביק את הקצב שלי. הזמזום בתוכי התחזק, איים להחריש אותי. ניסיתי להשתיק אותו בהליכה מהירה יותר ויותר, למרות הקושי והסרבול. ליד מרכז המכירה של סלקום התחלתי לרעוד. שלוימי שלח אלי מבטים מבוהלים, ניסה כמה פעמים לדבר ועצר את עצמו. כשהגענו לאנג'ל הוא עצר ופנה מהמדרכה אל החנות. “בואי, דבור.” הוא פתח את הדלת. היה ריק בפנים, וחם, וריח של שוקולד וקרום פריך של לחם.

עמדתי מולו. לא זזתי מהמקום, הנפתי את היד בתנועה מבטלת, שיעזוב.

“לא עוזב. שבי פה, אני קונה לך משהו לשתות.”

הייתי משותקת, מבוועתת. הוא סימן לי להכנס, מדבר אלי לאט, כאילו הייתי ילדה קטנה וסרבנית. אולי הייתי.

הייתי משותקת, מבוועתת. הוא סימן לי להכנס, מדבר אלי לאט, כאילו הייתי ילדה קטנה וסרבנית. אולי הייתי.

“את נכנסת לפה. עכשו. שותה שוקו חם ואז יושבת פה בחימום עד שאני משיג מונית. לא מוכן שתלכי עוד אפילו פסיעה אחת ככה בקור. תראי איך את רועדת.”

ישבתי. שלפתי כמה מפיות מהמתקן שעל השולחן וניגבתי את הפנים, ואת העיניים והאף. כאב התחיל לעלות מהרגליים שלי, זוחל לגב וללב. המגפיים האלה לא מיועדים לריצה, כנראה. שלוימי הגיע עם כוס גדולה של שוקו וקצפת.

“את רוצה לאכול משהו?”

הקצוות הרטובים של הפאה נחתו לי על העורף, בימין ובשמאל, ושוב בימין ובשמאל. לא רציתי. הבחילה עלתה בי שוב.

שתיתי לגימה. השוקו ירד, שורף ומתוק, במורד הושט שלי. והצלחתי קצת לנשום. שלוימי לא שתה מהקפה שהזמין לעצמו. רק סובב את הפאות שלו שוב ושוב, חסר מנוחה. “אני לא רגיל שאת בוכה. לא יודע מה לעשות,” הוא אמר אחרי שתיקה.

לא יודעת כמה זמן ישבנו שם, שלוימי הצליח למצוא מונית שתגיע בעוד רבע שעה. הקצפת נמסה לתוך השוקו והרעידות נחלשו. בסוף הצלחתי לגבש בתוכי את המילים.

“שלוימי, נכון כבר שנתיים אתה שואל אותי אם יש משהו שאתה לא יודע? אז לא אמרתי לך את האמת. יש.”